

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quanta solitudine sunt hæc documenta seruanda. Cap. xlv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

1. Ioh. 1.

Laurentius Iustinianus ait: Nō potest recipere agricola frumenti grana, nisi in agro laborem messis, in area ardorem solis pro separatione palearū à grano perseveranter pertulerit: sic neque nos ad mercedis retributionem pertingemus, nisi in perseverantia operis fortiter persistiterimus.] Perseuerandum ergo nobis est, non tantum in bona ac religiosa vita, verum etiam in eodem vitæ modo ac ratione persistendum. Vt quemadmodum artifices bene gubernata reipublicæ, semper idem officium mercatoris, aut scribæ, aut procuratoris exercent, & illud exercendi eandem etiam rationem observant, & sic opinionem apud alios sibi parant, & noua lucri augmenta conquirunt: Sic vitæ religiosus, & in eodem statu, ad quem vocatus fuit, & in eisdem sanctæ vitæ exercitiis immobiliter perseueret, quibus in dies animæ profectum augebit. Vos, inquit Ioannes Apostolus, quod audistis ab initio, in vobis permaneat: vt prima perfectionis initia non relinquentes, sed nouis semper augmentis prouehentes, ex initiis ad media, & ex mediis ad finem prosperè veniatis. Hæc autē omnia illis dicta sunt, qui aliquem modum vitæ, & studiorū spiritualium de consilio sapientis arripuerūt, nam illis qui tepide viuunt, & suam in omnibus explēt voluntatem, non dicimus, vt in tam misera viuendi ratione persistant, sed vt iam tandem spiritualiter, & more seruorum Dei viuere incipiāt. Frustra namque habitu religionis induunt, si religiosam vitam, & omnis perfectionis ac sanctitatis amatricem nunquam incipiunt.

Quanta sollicitudine sunt hæc documenta seruanda.

CAPVT XLIV.

XI M I A profectio res, & supra quam cogitari potest, desiderabilis est sanctitas, quam Christus filius Dei homines docturus aduenit: quam ad animas exornandas suo sanguine comparauit, ad cuius præmium regnum cœleste mirabiliter cōdidit, cuius amatoribus ac possessoribus totū id quod peccatum perdidit, ineffabiliter cumulatam restituit. Sanctitatem Christus docturus aduenit, quoniam apparuit gratia Dei, vt inquit Paulus, Saluatoris nostri, omnibus hominibus, erudiēs nos, vt abnegantes impietatem, & sæcularia desideria, sobriē, iuste, & piē viuamus in hoc sæculo.] Quibus verbis mirificè sanctitatis naturā, cuius gratia fili⁹ Dei visibilis apparuit inter nos, ac patenter exposuit. Hæc enim & omnem impietate odit, & desideria sæcularia reiecit, & his malis sublatis sobrietatem erga nos ipsos, iustitiam erga proximos, ac pietatem erga Deum, vt sic omnem comprehendat iustitiam, impertit. Ne autem dubitemus hac circuitione verborum perfectionem exponi, cuius dōcēda gratia Christus aduenit, eandem sanctus Apostolus explicare pergit, adiciēs: Expectantes beatam spem, & aduentum gloriæ magni Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate, & mūdaret sibi populū acceptabilem, sc̄torem bonorū operum.] Hæc itaque causa aduentus Domini, hæc ratio, quare se hostiam pro nobis omnibus obtulit, vt nos à peccatis eriperet, & gratia ac vera virtute mūdaret, in quibus omnis sanctitas perfectioque consistit. Sanctitatem etiam Christus ad ornādus animas nostras suo sanguine cōparauit. Ipse enim est, qui dilexit nos, & lauit nos à peccatis nostris in sanguine

Titum 2.

Titum 2.

Apocal. 1.

A suo.] Dilectio eius præcessit erga nos, quam omnium donorum quæ accipimus, originem confitemur, huius verò dilectionis effectus est proprij cruoris effusio, quo animas à peccatis elueret, & pulchras, id est, sanctas, conspectui patris præsentaret. Et quidem ad hoc animarum dilectissimus sponsus sanguinem suum pro Ecclesia profudit, vt illam sanctificaret, mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ: vt exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed vt sit sancta & immaculata.] Miro autem modo sanguis mundat, atque sanctificat, quia virtutem aquæ mundantis habet, & efficaciam producendæ gratiæ sanctificantis accipit. Ad cuius balneum nos incitat B Isaias, dicens: Lauamini, mundi estote: & si fuerint peccata vestra vt coccinum, quasi nix dealbabitur, & si fuerint rubra, quasi vermiculus velut lana alba erunt.] Non quod peccata aliquando sint munda, neque enim possunt, sed quod sacratus Christi sanguis animas peccatis sordidas, mundas effecerit, & à deformitate peccati in sanctitatis decorem traduxerit. Ad sanctitatem quoque præmio cumulatam, regnū cœleste conditum est. In quo glorioso regno non regnant reges terreni, nec huius sæculi principes dominantur, sed regnāt omnes sancti amici stolis albis, & sequuntur agnum quocumque ierit.] His dictum est: Vos estis qui permanistis mecum in temptationibus meis: & ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum, vt edatis, & bibatis super mensam meam in regno meo.] Ac perfectam virtutem, quæ è cœlis demissa est, nō potuerunt omnia terrena fatiare, & ideo, quæ hic non semel affligitur, & angustatur, & ab hominibus non semel sine præmio, & honore relinquitur, recipit præmium & retributionem in cœlis. Et tandem omnia amissa per peccatum restituit. Quia sanctitas est, quæ Deum placat, Angelos nobis conciliat, homines mutuo amore copulat, iniquitatem eliminat, affectus ordinat, virtutes inserit, & corpus animæ animam spiritui, & spiritum suo creatori subternit. Nec solum omnia, vt cumque restituit, sed etiam duplicata reddit, nam multo magis gratia Dei, & donum, ait Apostolus, quàm delictum, in gratia vnus hominis Iesu Christi in plures abundauit. Sicut enim Iob paupertate & infirmitate percussus, imago est peccatoris: ita figura est iusti, ab omni malo liberatus, cui omnia bona sua duplicata sunt restituta, quia gratia & puritas per Iesum Christum sanctis data, quæ primus patens perdidit, multiplicata reuocauit. Quæ tantis est nobilitate titulis tantis nominibus honorata, digna sanè est, quæ maxima cogitur, & creatis rebus omnibus præponatur.

Hanc rem maximam & pretiosam, & hominis amore, desiderio & conatu dignissimam, non possumus desidioli, & segnes, ac sine magno labore conquirere. Licet enim Deus, cuius perfectio est opus, nos sua gratia, & quidem abundantissima, ad eam consequendam, imò & desiderandam, ac cogitandam præueniat, tamen ad dandam nostram cooperationem expectat. Quæ si pro magnitudine, & diuturnitate doni mensuranda est, non modica, nec breuis, sed magna, ac diuturna esse debet. Et si perfectio res est supernaturalis, & omnes vires ac facultates nostras superat, cooperatio, quæ ad eam obtinendam paramus, vt sui principium non nudam tantum naturam, sed viribus gratiæ vestitam exposcit. Ego quidem inter Angelum & hominē ad perfectionem obtinendam illud cogito esse discrimen, quod ad possidendam opulentissimum regnū est inter illum, qui natus est rex, & heres regni, & aliū qui

Epist.

Isaie 1.

Apoc. cap. 14. Luca 22.

Rom. 5.

Iob 42.

vilibus

vilibus & abiectis partibus natus, ad regnum promerendum, & inuadendum aspirat. Ille enim priusquam seipsum, ac suam sortem agnoscat, rex natus, sine vlla industria, ac sine vilo labore solum regni occupat, & cunctis hominibus illius reipublice se ipsi sponte subdentibus imperat: at hic maximis exantlatis laboribus, se virum fortem & magnanimum exhibet, sollicita industria amore populi ambit, & se in proceram amicitia insinuat, & illustri-
 simis de holte reportatis triumphis tandem confessione omnium a populis acclamatus ad principatum possidendum ascendit. Sic angelus rex natus, id est, in perfecta gratia, ac amicitia Dei conditus, nullis laboribus regnum perfectionis comparauit, & post vnus momenti meritum huius regni incomparabilem maiestatem, & gloriam, scilicet beatitudinem acquiuit. At homo, qui, teste Paulo, nascitur filius irae & a parentibus abiectissimis in fectore carnis, in ardore concupiscentiae, & in statu miseriae procreatur, non potest oscitando, & conlectis manibus, aut perfectionis regnum, aut gloriam illi promissam acquirere. Sed necesse est, vt magnis laboribus pro virtute perpessus agmina vitiuorum proterat, vt affiduis precibus, & gemitibus inenarrabilibus, Angelorum & sanctorum familiaritatem, ambiat, vt mentis puritate sibi diuinum amorem ac misericordiam conciliet, & tandem partis de mundo, de Diabolo, & de se ipso gloriosus victor, aptum se ad suscipiendam perfectionem efficiat. Propterea variae sortes hominibus, & Angelis obtingunt, nam istis tamquam filiis perpetua beatitudo, & sempiterna laus sui creatoris ascribitur, illis vero tamquam militibus pro regno pugnaturis acris pugna, & importunum bellum indicitur. De Angelis dictum est ad Iob: Vbi eras, cum me laudaret simul altra matutina, & iubilaret omnes filij Dei] quasi a principio conditionis suae Angeli perpetuis gaudiis fruere, & laudationi conditoris insisterent. De hominibus vero scriptum inuenimus; Quonia regnum caelorum vim patitur, & violenti diripiunt illud; quasi ipsi non ad pacem, sed ad bellum inuidentur, cuius victoria regnum, ad quod occupandum aspirat, laboribus propriis obtineant. Angeli vestibus albis, & splendebus, quae signa sunt pacis atque laetitiae, seipsum amictos ostentant: Homines galea, & elyco, & gladio, quae arma sunt bellicae, in Paulo inueniuntur instructi. Illi cibo ac potu inuisibilibus exultationis perpetuae, in caelesti patria reficiuntur: isti secundum illud Psalmista: Cibabis nos pane lacrymarum, & potum dabis nobis in lacrymis in mensura] amaritudinis pane cibantur. Angeli, vt triumphatores vultui semper creatoris assistunt: Homines e paradiso, quem perdididerant, eieci sunt, vt iterum illum pugna & labore mereantur. Illi vt filij suum patrem, sic Dominum cingunt: hi vero, vt exules longis & arduis itineribus, ad patriam remeare contendunt. Ac demum, ne putaremus nostri Saluatoris aduentu, bellum ac labor esse sublatum, ait Augustinus: Nascente Domino, luctus coepit, non caelo, sed mundo: indicitur matribus lamentatio, angelis exultatio, infantibus transmigratione. Quia licet Dominus sufficiensimem pro omnibus satisfecerit, ac sanctitatem, & eius praemium, scilicet gloriam, vniuersis acquiserit, tamen efficaciam suae redemptionis non applicat, nisi ei, qui aduersus peccata, ob arcem virtutis occupandam, pugnando laborat. Homo ergo, qui connubium virtutis affectat, & eam perfecte ceu ipsam possidere desiderat, sciat se debere pro virtute diligenter laborare, nec se posse sine spoliatioe veteris hominis, & acceptione noui, tam pulchram ac nobilem sponfam obtinere.

In quo igitur homini laborandum est, vt regnum

Ephes. 2.
 Iob. 38.
 Matt. 17
 Acto. 1.
 Ephes. 6
 Tobia 12.
 Psal. 79:
 Daniel. 7.
 Gen. 3.
 Iob. 1.
 Aug. ser. 8. de Sanctis.

A perfectionis assequatur: Vtilis sane interrogatio, cui non ego, sed Dominus ipse respondeat: Qui vult, inquit, venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Ire post Christum, ac sequi illum, summa perfectionis est, Labor vero in sui abnegatione collocandus, ac in crucis propria ba-
 latione ponendus. At quid est sui ipsius abnegatio? Nihil est aliud, inquit Basilius, nisi summa rerum omnium vitae superioris obliuio, atque a sui ipsius voluntatibus recessio. Et quid est crucis propriae balatio? Animi, ait idem beatus Pater, ad mortem pro Christo subeundam alacritas, & membrorum, quae sunt super terram mortificatio: Et illud, quod quis libenter se cuius impendenti periculo offerre pro Christi nomine paratus sit, & nulla de rebus vitae huius affectione tangatur. Qui in his duobus laborauerit, se aptum ad virtutem reddet, & mirifice ad perfectionem consequendam disponet. Abnegare seipsum, est pro amore Christi omnia mundana relinquere: Crucem tollere, est, molestias quae ex hac dimissione frequenter emergunt, equanimiter sustinere. Negare seipsum est inordinatis affectibus, ac propriis voluntatibus valedicere: Crucem tollere, iugum diuinae legis, & onus regularis obseruantiae praeferre. Negare seipsum est, pristinae saeculi conuersatione omnino de discere: crucem tollere, cunctis virtutibus, ex quibus vita spiritalis textitur, & non sine labore, quae runtur, corpus & animam honestare. Haec enim virtutes dum animam desiderii carnis aduersantem constituunt, sicut ex duobus lignis crucem efficiunt. Quae crux
 C Christum quidem oneravit, & pressit, qui peccata nostra pertulit in corpore suo super lignum, vt peccatis mortui, iustitiam viuamus; nos autem postquam illum oneravit, non onerat, sed mirabili suauitate decorat. Cum itaque sui ipsius abnegatio, ac crucis acceptio, sint sequela Christi adipiscendae instrumenta, ac totius perfectionis itinera, in his duobus labore suu collocet, qui ad perfectionis apicem venire contendit. Sicut autem immoderatum mundi desiderium nos omnibus spiritualibus bonis spoliat, & vsque ad contemptum caelestium pro terrenis assequendis procedit; ita vera abnegationis, & crucis concupiscentia, nos amore terrenorum exuat, & contemptum omnis honoris, & voluptatis, ac comoditatis importet. Paruum enim, & inefficax est crucis amor, & imitationis Christi desiderium, si cum potest, (& non dubium quin, si volumus, potest) nos non efficaciter mundo crucifigit, & ab amore terrenorum abducit. An non istud desiderium, quo Christus nostram perfectionem concupiuit, Christum egit in crucem, & inter caelum terramque suspensum creatis omnibus spoliavit, & tanta ignominia Deo illata, tanta nuditate, tantis doloribus, tantis vulneribus inflictis, eum, qui libere ponebat animam suam, esse crucis amatorem ostendit? Sic omnino desiderium crucis, efficaci veteris hominis crucifixione manifestandum est, vt opera ipsa, quae facimus, etiam si taceamus, amorem crucis prodant, & abscondita desideria cordis aperiant. Quae cum vera & efficacia esse probauerimus operibus, tunc exhibebimus nos Euangelij professores, quod sicut circumcissionem carnis euacuauit, & de medio sustulit, ita circumcissionem spiritus inuexit, & omnino mandauit. Nam, vt Cyprianus ait: Vbi Christus Dominus venit, de quo in capite libri scriptum erat, vt in morte sua Patris voluntatem impleteret, cessarunt sacrificia, nec iam troncationem praepitij Euangelium imperauit, sed circumcissionem cordis, & omnem tam membrorum quam affectionum petulantiam, gladio spiritus reseccari immutabili decreto mandauit. Illa spiritali circumcissione infrugiferi palmites, id est, affectus veteris ho-

Luca 9.
 Basilius, de suscipiend. reg.
 I. Petri 2.
 Cypria. de operibus cordis. de circumcis.

Roma. 6.

minis amputatur, vt noui, & fractum allaturi in nobis, id est, virtutes Christi, succrescat. Ista crucifixione vetus homo noster timoris Domini clavis affigitur, vt nouus homo soluatur, & corruptionis impedimento sublato, suam salutem operetur. Vetus enim homo noster simul crucifixus est, vt destruat corpus peccati, & ultra non seruiamus peccato. I Destructa autem vniuersitate peccatorum per imitationem crucis, & euacuo vase mentis nostre, quod Dominus ad sanctitatem infundendam condiderat, quid superest, nisi in suam immensam largitatem exercens, iterum tam suauis liquore illud adimpleat.

B

Ad hanc duplicem viam abnegationis, & crucis, pertinent omnia, quae in hoc postremo libro scripta sunt; possunt namque gressibus comparari, quibus itinera mortificationis, crucisque peragimus, & ad concupitam mentis puritatem, non corporaliter ambulando, sed duritiem nostram vincendo, & ad meliora semper aspirando properamus. Quid enim aliud est, desideria perfectionis concipere, alterius hominis nutu regi, solam Dei gloriam inquirere, parua metuere in maiora oculos mentis intendere, & caetera huiusmodi, nisi veterem hominem abnegare, propria voluntate protelere, & seipsum quemquam in omnibus, quae sunt mundi, crucifigere: Ea ergo, quae late perscripta sunt, volumus nunc summam perstringere, & sub breui compendio oculis legentium proponere, vt breuiter, & simul lecta tenacius in memoria habeant, & legentem iam plenius instructum, ad id, cuius gratia scripta sunt, scilicet ad opus inducant. Quia nihil proderit scire quo pacto mens nostra ad perfectionem paranda sit, nisi iuxta scientiam lectione, & Spiritus sancti illustratione quaestam opere ipso formetur, & nouis quotidie virtutum incrementis augeatur. Post conuersionem, qua peccata fleuimus, & diaboli pompis renouimus, & mundo, ac terrenis omnibus valediximus, a perfectionis desiderio incipendum est, quod veluti calcar nostram segnitiam excitet, & ad festinandum, ac currendum impellat. Hoc desiderium non tepidum sit, sed feruidum, sed ardens, quod ortas difficultates superet, & inter verbera, si ita oportuerit, inter persecutiones, & cruce, Deum, & eius amorem, ac metis puritatem inquirat. Desiderio desiderauit, ait Dominus, hoc pascha manducare vobiscum antequam patiar. Ille desiderio desiderat, id est, valde & impense desiderat illam cenam, qua nobis seipsum in cibum, ac potum erat daturus, & nos ad sui participationem, & vniorem euecturus, vt nos doceat desiderio desiderare, id est, ardentem illum statum sentire, & concupiscere, in quo nos totos Deo tradimus, & per veram imitationem, & ardentissimum amorem Christo capiti copulamur. Quod si hoc desiderium nondum factis ac sitis nomine mereatur, & praeter nostra tepiditate languat, ac desideriorum adhuc saecularium cura flaccescat, illud septem illa excitatoria, quae diximus, quasi septem vehementissimi status accendant. Nam & ipsius sanctae perfectionis aestimatio, & rerum temporalium vilitas, & bonorum spiritualium pretium, & Dei nos ad sanctitatem inuitantis voluntas, & periculum deficiendi & magna, qua constringimur obligatio, & tandem artha divina gratia, quam perfectionis desiderium obtinet, adeo nos ad optandam perfectam virtutem excitant, vt saxo sit grauior, & torpedine tardior, & rebus inanimis insensibilior, qui his aculeis stimulatus desideria in se perfectionis non sentiat. Iosue dux Israelitarum fortissimus, septies Hiericho vibem munitissimam cum caedens, & vniuersum exercitum circiuit, & hac eptemplici circiuitione ac buccinarum clangore pro-

Luca. 21.

Iosue 6.

A

stravit. Sic anima his septem considerationibus circundata & sono diuinarum inspirationum incitata, se ipsam ad amorem perfectionis adiget, & saeculi desideria prosternet. Orandus tamen est Deus, vt potentia sua septem haec signacula soluat, & illustratione sua nobis meditantibus septem istas portas aperiat, per quas si ad affectum boni, & ad desiderium perfectionis ingressi fuerimus, illud de concupita sponta talia nunciabit, quae nos faciant solum eius amore quiescere, & propter illam omnium terrenorum possessionem aspernari.

B

Ex isto perfectionis desiderio iam ad opus progrediendum est, & primo ductor quaerendus, qui viam spiritualis vitae nobis incognitam monstrat, & pericula, quae in ea latere solent, aperiat. Ille namque popularis, qui Mosem a Domino electum in ducem sequitur, audit: Quia Dominus deus tuus ipse est ductor tuus, & non dimittet, nec derelinquet te: I vt intelligat vniuersi tunc se a Domino regi, cum ab eo, qui eius auctoritate praestit, se inuiri gubernari. Magistro autem perfectionis inuento, aut potius cura & sollicitudine matris religionis accepto, (nam ad illam spectat, virum idoneum & in rebus spiritualibus eruditum aliis in praecceptorem praeficere) illi in omnibus ad spiritus profectum atinentibus obediatur. Paris enim periculi est aut praecceptorem non habere, aut nolle ei in rebus imperatis obedire. Quidam profuit Sauli magistrum Samuelem agnoscere, si contra Dei praecceptum ab ipso Samuele declaratum, & maneri se sacerdotis ingressit, & missus ad occidendum Agag, illi pepercit, & morte dignum non occidit: Illi nihil proderit praecceptorem virtutis habere, de cuius ore nobis Domini voluntas innotescat, si ad eius monitiones obsurdescimus, & quae Deus per illum monet inuerecunde contemnimus. In omnibus autem quae ipse praeciperit, siue quae alij superiores iniunxerint, siue quae vnusquisque non contradicentibus illis facienda decreuerit, ipsa sanctitas, ac puritas metis, vt finis & scopus inquiratur. Haec enim est illud vnum, quod Dominus ad Martham dixit solum esse necessarium, non quia alia virtutis opera, aut necessaria, aut vtilia non sint, sed quia omnia, si recte fiant, puritatis causa diligantur. Et verò puritas ita, non in quocumque gradu quaerenda est, sed in supremo gradu procuranda, vt dum oculos & desideria in culmen montis conuicimus, saltem ad eius radices accedamus. Quia profectio natura nostra pusillanimitas, & imbecilla, non sine suauitate ad magna debet excitari, & non sine discretionem ad excelsa debet virgari, vt tandem ad mediocria perueniat. Ad quae sanè numquam perueniet, nisi minimos quosque defectus vitauerit, & quoad fieri possit, ab iis, quae parua videtur, abstinuerit. Praerorum namque est parua pericula non timere, quae maiora praesignant, quia enim experientia carent, nesciunt in cantu syrenem, & in sibilo serpentem aduertere, & os idoli, id est Daemonis, ad primum eius colloquium obtundere. Quis verò minimorum rationem non habeat, qui elapsa vite otiositate ex vna parte, & ex alia immensum iter, quod restat, attentè considerat: Filioli, inquit Ioannes, nouissima hora est. Iecquis nouissima hora praeventus, & vix in initio itineris constitutus, non properet, & non in tam angusto, quod sibi conceditur tempore, ad palmam promerendam festinet? Semper ergo Dei seruos se incipientem putet, se tyronem cogitet, se aut nihil profecisse, aut parum exiitmet, & quod in initio conuersionis optabat, vt adhuc absens, & ob suam negligentiam nondum consequutum ardentissime concupiscat. Neque in hoc se putet a veritate deniare, quippe qui

Deut. 31.

1. Reg. 13. 14. & 15.

Luca. 10.

1. Ioan. 1.

statum

Itatam religiosum suscepit, vt veterem hominem exeret, & nouum indueret, se autem adhuc videt Christi insignibus nudum, desiderio afflictionis, & ignominie vacuum, & Adæ immortificatione circumdatum. Si verò desiderata tunc cillant, cum rem desideratam accepimus, & eius presentia perfuimur, quis non videat dignum esse, vt si quæ in initio conuersionis concupiuit, non habet, desideria tyrocini non deponat? Hæc verò fuerunt seipsum vincere, Christum nudum sequi, & pro data sibi gratia sanctorum conuersationem æmulari.

Si multæ sunt viæ cæli, & plurima æternitatis itinera, religiosorum quisque eam mordicus teneat, quam ei Dominus assignauit. Cum tutum nõ sit, per aliam portam in hospitium ingredi velle, in quod aliquis voluntariè suscipitur, nisi per eam, quam illi hospitium exceptor aperuit. Et nos gratia in cælum tendimus, gratia in cælestes mansiones intramus, gratia & beneficio Domini in adyta perfectionis admittimur, quare ianuam apertã nobis oblatã despiciamus, & aliam nobis oclusam manu pulsare, aut contingere, audeamus? At ianuam cuique religiosorum aperta, per quam ad perfectionem, & ad gloriam est intraturus, propria sui status regula est, hanc fidelitatem ingrediatur, eius primò obligationes subeat, eius onera portet, nec aliorum causa, quæ sibi speciosiora videntur, prætermittat, siccupit viã consummate securus. Ita verò regulam diligenter obseruet, vt propter nullã rationem, nec propter tepidorum obmurmurationes, eam deserat, sed eas veluti stultorũ dicta paruipendat. Quis homo latratus pusilli canis exhorret, quis, ne sibi latretur, à cepto itinere, & quod sua non parum interest, retrocedit? Non ergo tepidi & imperfecti sunt, qui exteriùs quidem latrant, sed interiùs virtutem suspiciunt, & admirantur. Quod si id non faciunt, non solum imperfecti sunt, sed & cæci, ac duces cæcorum, quorum ductum, qui casum timet, non sequatur. Imò potius is viros perfectos diligit, ipsorum colloquium, & conuersationem adeat, eorum imitationem exquirat, quò eis similis tandem euadat. Decernat itaque illud Davidis: Lauabo inter innocentes manus meas, & circumdabo altare tuum Domine, & cum innocentibus, ac iustis conuersans diligenti custodia regula se à peccatis, & imperfectionibus lauet, & per assiduum orationis sacrificium diuinæ miserationis altare circumdet. In primis autem illum innocentem imitetur, qui agnus sine macula vocatus est, hanc se per præ oculis habeat, hunc in omnibus præsentem consideret, atque ad eius similitudinem, quantum sibi datum fuerit, omnia tum exteriorã tum interiora cõponat. Ipse filius, & quidẽ naturalis, à Patre vocatus est, sicut reuera est, ipse magister hominum constitutus: De illo amica, & salutaris vox Patris intonauit: ipsum audite. Ille verò Christum docentem perfecte audit, qui & eius præceptis pareat, & eius vitam & actus imitatur. Actus enim Domini tum actus, tum verba, & adhortationes sunt, quas si auris externa nõ audit, ac internus mentis auditus manifestissime percipit. Quemadmodum enim, qui præceptorem docentem audit, ab eo proposita & epuleata discit, ita qui Christum silentem, aut sustinentem, aut modestè se gerentem considerat, silentij, patientiæ, ac humilitatis vim & naturam callet, & ad vniuersas virtutes imitandas se excitari & animari cognoscit. Actiones ergo Domini vim verborũ habent, imò & validi sunt clamores in auribus interioris hominis, qui eius intellectũ erudiunt, & volũtatem ad amorem, ac vires omnes ad opus exfiscitãt. Qui autem huius magistrũ audiendi & imitandi

A gratia mundum deseruit, parentes, fratres, propinquos, & amicos deserat necesse est, & eorum prospera, ac aduersa è memoria deleat, & nequaquã in eorum curis vel negotiis se intromittat. Religiosus namque huiusmodi secularibus negotiis intẽdens, & de propinquorum prosperitate gaudens, ac de aduersitate merore concipiens, illa, Beati Antonij terribili comminatione percillitur: Noueris te etiã in futuro sæculo eorum forte censendum, cum quibus in hac vita in lucri detrimentiq; consortio, vel gaudio vel merore concuteris. Si verò consanguineorũ familiaritates ab homine Deo consecrato fugiendæ sunt, quantò magis cum aliis amicis, siue eiusdẽ siue alieni propositi, vanæ amicitie vitadæ, in quib; minimè tã honesta causa intercedit: Ita ergo se gerat, vt mundo iam mortuus, & vinentibus, hoc est, illis, qui mundo, & suis desideriis viuunt, nequaquam nimia familiaritate iugatur. Qua de medio sublata, facile erit superfluas consulationes, & visitationes mundanorum fugere, & nisi necessitas, aut charitas postulaerit, in cæli imagine, nimirum in cella, se continere. Illi enim religiosi per vicos, & plateas, sine causa legitima curstant, & domos terrenorum ad eunt, qui dulcedinem huius cæli experti non sunt: cuius si suauitatem gustassent, cum opus est tantum, & vt Deo, ac prælati obediant, non verò præ tædio, & sine causa reliquissent. Ac tũ qui ob causam honestam è cella egredierentur, bono exẽplo aliis præluerent, & verba sancta, & colloquia adificationis instituerent, vt intus, & foris, & apud fratres, & externos se pro gloria Dei viros spirituales, & perfectionis amatores ostenderent. Religiosus præterea diuinis inspirationibus sit attentus, (quoniã Deus multifariam, multisq; modis loquitur,) & erudit suos, & cælestibus monitionibus, siue per Ecclesiã, siue per Prælatos, siue per sacram Scripturam, siue alio modo ad se delatis, diligenter obediat. Nõ sit bonorũ operum quacumque exercitatione contentus, sed ea bene & feruide faciat, vt strenuis operibus seipsum quotidie meliorem reddat, & habitus virtutum, qui non nisi feruentioribus actibus perficiuntur, adaugeat. Non sola præcepta impleat, nec iniuncta faciat, sed, si poterit, opera etiã multa supererogationis adiciat. Magnus enim est Dominus, cui seruimus, & si multa & magna in ipsius obsequiũ fecerimus, redditione præmij superabebit adhuc, & admirabilis magnificentia eius. Tam in præceptis, quàm in cõsilijs, atque in obsequiis voluntariis ordinem viuendi, & operandi teneat, & minoribus, nisi aliud prudentia dictauerit, maiora, & vtiliora præponat. Occasionem proficiendi amplectatur, & ipsarum quantumque vt ditissimum thesaurum elabi nõ sinat. Vitam communem & congregationis onera à regula, Patribusque præscripta, vitium singularitatis odio habens, libenter suscipiat. Otiositatem vt pestè aueretur, sed à nimis occupationibus, vt à laqueis diaboli vitidi herba contectis prudenter se subtrahat: quia illa nocet manus ligando, ista verò immoderatis oneribus animum subruendo. Præcipue autem sciendi appetitus moderandus est ita scilicet, vt vtilia, & statui religioso accommodata discantur, vt ad affectum, voluntatisque informationem extendantur, & vt horis congruentibus ad orandum reservationis totum tempus non suffurentur. Denique in conuictu religiosa grauitas, affabilitatis sale condita, & in conuersatione, & omnibus, quæ agenda sunt, circumspectio seruetur. Nam mentibus audacibus, ac temerariis humani generis aduersarius innumeros laqueos obtedit, quib; miserabiliter eas illaqueat, & in ipsarum, ac religionis perniciem decipit, & illud

Referre
Casian.
collat. 24.
c. 11.

Heb. 1.

Ecl. 43.

In his

In his omnibus non minima pars primi itineris, scilicet abnegationis, est, quæ veterem hominem cohibent, atque mortificant: secundum verò iter, nempe, acceptio crucis in perseverantia, quam ultimam proposuimus, aperte consistit. Licet enim difficile sit cuncta hæc aggredi, & tot sensui aduersa, & humanis affectibus contraria, incipere, tamen difficillimum est, & planè opus abundantissimæ gratiæ, in illis usque ad finem vitæ perdurare. Vnde istam perseverantiam crucem vocamus, quoniam nos perfectè mundo crucifigit, & Christi similes, & sectatores reddit. Sic ergo perfectionis amator suam vitam instituat, ut quibuscumque negotiis, aut successibus emergentibus ab his, quæ semel secundum veram virtutem incepit, numquam discedat. Ita se gerat, ut nec ad veritatem eum frangat, nec prosperitas illudat, sed in aduersitatibus, & prosperitatibus huius sæculi immobilis semper in sancto proposito proficiendi, & idem omnino perseveret. Tunc erit ex illis viris fortissimis, quos Scriptura ambidextros appellat, qui fortiter utraque manu pugnabant. Horum fortitudinem Ioannes Cassianus explicabit, cuius sententia primam hæc nostri operis partem cõcludet. Habet vir sanctus, inquit, dexteram, successus videlicet spirituales, in qua tunc consistit, quando feruens spiritu, desiderijs & concupiscentijs omnibus dominatur; quando ab omni diabolica impugnatione securus, absque ullo labore, & difficultate vitæ carnis, vel respicit vel abscondit: cum sublimatus à terra vniuersa præsentia, atque terrena velut inanem fumum vmbraque vacuum contempletur, & ut mox transitura contemnit, cum futura per excessum mentis, non solum ardentissimè concupiscit, verum etiam clariùs intuetur, cum efficacius spiritualibus pascitur theorijs, cum lucidiùs referata sibi conspiciet cœlestia sacramenta, cum orationes purius atque alacriùs emittit ad Deum, cum ita spiritus amore succensus ad ea quæ inuisibilia sunt, & æterna, tota animi alacritate transmigrat, ut nequaquam se iam credat in carne consistere. Habet similiter & sinistram, cum tentationum turbinibus implicatur, cum ad desideria carnis inuentiuorum æstibus inflammatur, cum ad iracundiæ futorem perturbationum igne succenditur, cum superbiæ seu cenodoxiæ elatione pulsatur, cum tristitia mortem operante deprimitur, cum machinis accediæ, & impugnatione concutitur, cum-

Iud. 20.

Cassi. col. 60. 70.

Ecl. 30.

A que omni spiritali feruore subtrahit, quodâ tempore, atque irrationabili incertore torpescit, ut non solum cogitationibus rediis, ac feruentibus deseratur, sed etiã psalmus, lectio, oratio, cella remotio simul horreant, & intolerabili quodam retròque fastidio, vniuersa fordeant instrumenta virtutis, quibus cum pulsatur monachus, sinistris partibus se cognoscat irgeri. Quisquis igitur in illis, quæ dextræ partis esse prædiximus, minimè fuerit subintrante gloria vanitatis elatus, & in istis, quæ sinistræ partis sunt, viriliter dimicans, nulla desperatione conciderit, ac potius de contrarijs arma quædam patientiæ ad exercitiū virtutis assumpserit, utraque manu utetur pro dextera, & in vtroque actu triumphator effectus, tam de sinistro statu, quam de dextro palmam victoriæ consequetur. Ista, quam Cassianus depinxit, est nostræ crucis imago, cuius lignum rectum prosperitas, & lignum transversum aduersitas reperitur. Hanc crucem tunc tollimus, cum siue prosperitas arideat, siue aduersitas irgeat, à Christi imitatione, & perfecta virtute non discedimus, & æquanimiter insurgentes molestias, & virtuti contradicentes portamus. Et quoniam istæ quotidiè nos impugnant, atque contristant, propterea iubet Dominus, ut quotidiè tollamus crucem nostram, qua salubriter grauati, & pondere peccatorum, quod intolerabiliter premit, liberabimur, & Saluatoris nostri libertatem assequemur: qui ait: Vbi ego sum, illic & minister meus erit. Quod si ipse ad dexteram Patris sedens in cœlis regnat, & nos etiam, si crucem accipimus, & quicquid inordinatū est cohibemus, & ipsi ministramus, cum eo in perpetuum regnaturi sumus. O magnum præmium, quod exiguis laboribus, & infinitis titulis debitis promissum est. Ita ergo, quæ hæcenus dicta sunt custodiamus, ut seduli Christi ministri reputati, tam incomprehensibili mercede donemur. Et quidem hæc habuimus generalia documenta, quæ perfectionis amatoribus proponeremus. Reliqua verò magis specialia, quæ ad mali victoriam, boni effectiōnem, & pacis inquisitionem, ac sequelam pertinent, alio volumine tractare inchoabimus. Istud cedat in gloriam magni Dei & Saluatoris nostri

IESU CHRISTI, cui cum Patre, & Spiritu sancto, est æterna gloria in sæcula sæculorum.

Amen.

